

מלבי"ם פרשת ואתחנן

דברים פרק ד, ט-יג

(ט) וְלֹקְהֵם לְבִנְיָהּ וְלִבְנֵי בְנֵיהֶם: (י) יוֹם אֲשֶׁר עֲמַדְתָּ לִפְנֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּחַרְבֵּךְ בְּאֶמְרֵי ה' אֱלֹהֵי הַקְּהֵל־לִי אֶת־הָעָם וְאֲשַׁמְעֵם אֶת־דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עִלַּי הָאֲדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן: (יא) וּתְקַרְבוּן וּתְעַמְדוּן תַּחַת הַהָר וְהִכֵּר בְּעַר בְּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם חֲשֹׁךְ עִנְן וְעַרְפָּל: (יב) וַיְדַבֵּר ה' אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שֹׁמְעִים וּתְמַוְנָה אֵינְכֶם רְאִים זוֹלָתִי קוֹל: (יג) וַיִּגְדַּלְכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרִים וַיְכַתְּבֵם עַל־שְׁנֵי לַחֹת אֲבָנִים:

מלבי"ם דברים פרק ד

(י) יום אשר עמדת, שעור הכתוב את הדברים אשר ראו עיניך יום אשר עמדת לפני ה' א-להיך בחורב שהוא במעמד הר סיני, באמור ה' אלי. עתה יודיע מדוע הוצרך המעמד הזה שה' אמר אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי, שכבר בארתי בפ' יתרו שהענין הזה מה שדבר ה' עם כל הקהל פנים אל פנים וכולם זכו לנבואה הגם שלא היו מוכנים אליה והוא אחד מן הנסים היותר גדולים שעשה ה', כי שינבא האדם הבלתי מוכן לנבואה הוא דומה כבריאה יש מאין כמ"ש במו"נ ובריאה יש מאין לא ברא ה' רק פעם אחת בראשית ברא א-להים את השמים ואת הארץ, ומאז ועד עולם כל מה שיצר וכל הנסים שעשה בעולמו הכל היה בריאת יש מיש ע"י המרת הצורות, וע"כ אמרו שגדול יום מ"ת כיום שנבראו בו שמים וארץ כי רק אז היה כמהו בריאת יש מאין, ויפלא מאד למה עשה ה' הפלא הגדול הזה, ובארתי שמה כי זה היה מוכרח משני טעמים: א] מפני שרוב העולם היו מכחישים את הנבואה והיו אומרים שא"א שבורא כל העולמות יהיה לו קשר עם בני בשר אף להשגיח עליהם וכ"ש שישפוך את רוחו עליהם בנבואה ובדבור ובחזון וכ"ש שיהיה משה שליח מאתו ליתן ע"י תורה ומצות והנהגה לבני אדם יושבי חשך וצלמות, וע"כ עשה ה' הנס הגדול הזה שכולם זכו לנבואה ושמעו את דברי ה' מדבר עמם פנים אל פנים וידעו מעתה כי ה' משגיח על בני אדם וגם שיגלה להם בנבואה ויתן את רוחו עליהם, וזה הטעם הא' שנתן במ"ש באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי ליראה אותי, כי לפי דעת הרשעים שא"א שיהיה לה' קשור עם בני אדם להשגיח על עניניהם לא יצויר שייראו מלפניו (שאינו אחר) [אחר שאינו] מבין אל מעשיהם וע"י שידעו שאני משגיח על בני אדם ומצוה אותם תורה ומצות יצויר היראה שייראו אותי, זאת שנית היה לזה צורך בעתיד כי ידע ה' שבעתיד יעמדו אנשים רבים שיתפארו ג"כ בנבואה ויעשו אותות ומופתים ויאמרו שה' שלחם לבטל תורת ה', וע"כ בא בעצמו אל כל העם ששים רבוא וכולם שמעו דבריו בנבואה שאמר להם שהוא ממנה את משה לשליח לתת להם תורה ומצות מאת ה' מורשה קהלת יעקב, ומעתה אם יעמוד איש ויאמר שהוא שליח מה' לבטל תורת משה, נשיב לו שא"א לשמוע לו רק כשיבא ה' שנית בעצמו ויגלה לפני כל הקהל ויאמר להם כי הוא ממנה שליח אחר לבטל תורת משה, כמו שבא בעצמו בעת שמינה את משה לשליח תורה, וכן פי' הרמב"ם במו"נ מ"ש ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא הא-להים שר"ל מה שבא האלהים בעצמו ודבר עמכם פנים אל פנים הגם שלא הייתם מוכנים לזה עפ"י הטבע הוא מפני שהוא עתיד לנסות אתכם בעתיד ע"י שיעמדו נביאי שקר ויאמרו שה' שלחם לבטל את דברי התורה ויתנו ג"כ אותות ומופתים, וזה יהיה נסיון מאת ה' לראות אם אתם חזקים באמונתכם כמ"ש כי יקום בקרבך נביא וכו' ונתן אליך אות או מופת ובא האות והמופת לאמר נלכה אחרי א-להים אחרים וכו' כי מנסה ה' א-להיכם אתכם, וז"ש הקהל לי את העם ואשמיעם את דברי, וזה צריך למען אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון שאם לא אגלה אליהם בעצמי, רק אתן התורה ע"י שליח לבד יקום בקרבם נביא לעתיד ויאמר שהוא ג"כ שליח להפך יראה ולבטל את התורה: